

Preventie en aanpak van ouderenmishandeling

Utrecht, 16 juni 2017
Mr. Kees Blankman

vrije Universiteit amsterdam

Geen belangverstrengeling

(Potentiële) belangenverstrengeling **Geen**

- ▶ Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven Geen
- ▶ Sponsoring of onderzoeksgeld Geen
- ▶ Honorarium of andere (financiële) vergoedingen Geen
- ▶ Aandeelhouder Geen
- ▶ Andere relatie Geen

Wat komt er aan de orde

- ▶ Meer aandacht bij Veilig Thuis voor ouderenmishandeling en voor het op gang brengen van onvrijwillige hulpverlening
 - ▶ Mogelijkheden van bewind, mentorschap, curatele of een levenstestament en van een onvrijwillige opneming in een GGz instelling of verpleeghuis
 - ▶ Twee voor de aanpak en preventie van ouderenmishandeling relevante Verdragen
-

Inschakelen Veilig Thuis

- ▶ Bij een vermoeden van ouderenmishandeling in de spoedzorg is contact met Veilig Thuis de meest voor de hand liggende actie
- ▶ Eventueel met het ziekenhuis, de zorginstelling waar de oudere vandaan komt of een wijkteam
- ▶ Contact met Veilig Thuis is toegestaan ook als de oudere geen toestemming geeft en ondanks geheimhoudingsplicht (art. 5.2.6 Wet maatschappelijke ondersteuning, WMO 2015)

Veilig Thuis vergeleken met de Raad voor de kinderbescherming

- ▶ Veilig Thuis heeft onderzoeksbevoegdheden (art. 4.1.1. lid 2 WMO) vergelijkbaar met die van de Raad voor de kinderbescherming
- ▶ Raad voor de kinderbescherming is meer justitieel en meer gericht op het na onderzoek verzoeken v. e. kinderbeschermingsmaatregel
- ▶ Veilig thuis streeft na onderzoek primair naar op gang brengen vrijwillige hulpverlening
- ▶ *‘Veilig Thuis zou voor ouderen moeten zijn wat de Raad voor de kinderbescherming voor kinderen is’*

Nog te weinig aandacht bij Veilig Thuis voor ouderenmishandeling

- ▶ Uit art. 4.1.1. lid 2 onder e WMO volgt:
- ▶ *Veilig Thuis stelt de politie of de Raad voor de Kinderbescherming in kennis van een melding van huiselijk geweld of kindermishandeling indien het belang van de betrokkenen dan wel de ernst van de situatie waarop de melding betrekking heeft, daartoe aanleiding geeft*
- ▶ Expliciete aandacht voor kindermishandeling ook in rapport v. beide inspecties april 2017
- ▶ Er is echter geen bepaling m.b.t. informeren Openbaar Ministerie bij ouderenmishandeling

Uitbouw Veilig Thuis gewenst

- ▶ Veilig Thuis heeft een duidelijke focus op kindermishandeling, maar nog onvoldoende focus op ouderenmishandeling; wel gewenst i.v.m. wijziging samenstelling v.d. bevolking
 - ▶ Per jaar tussen de 20.000 en 30.000 kinderbeschermingsmaatregelen (vooral ots) maar 50.000 beschermingsmaatregelen voor meerderjarigen o.a. ouderen (curatele, bewind, mentorschap)
-

Welke mogelijkheden zijn er?

- ▶ Veilig Thuis – ten onrechte ? – niet bevoegd om mentorschap of beschermingsbewind of curatele bij de rechtbank te verzoeken
- ▶ Als betrokkene en familie niet kan of wil verzoeken en er geen hulpverleningsorganisatie is die wil verzoeken, kan Veilig Thuis of de spoedzorg vragen aan de Officier van justitie om bij de rechtbank een verzoek om instelling van een bewind of mentorschap in te dienen; gaat niet altijd snel

Mentorschap, bewind en curatele

- ▶ Mentor heeft bevoegdheden om de zorgbelangen van de oudere te behartigen en kan eventueel een andere zorgplek realiseren en ev. omgangsregeling (onder toezicht) tussen de oudere en zijn familie
- ▶ De bewindvoerder behartigt de financiële belangen en kan er voor zorgen dat er geen geld weglekt
- ▶ Curatele gaat over zorg en financiën en wordt weinig toegepast (2000 per jaar, mentorschap 6000 per jaar, bewind meer dan 30.000 per jaar)

Levenstestamenten voor de aanpak of preventie van ouderenmishandeling

- ▶ Een levenstestament is een bij de notaris afgegeven volmacht waarbij de volmachtgever bevoegdheden aan een ander overdraagt en tegelijk een aantal wensen laat vastleggen
 - ▶ De volmacht wordt door de oudere verleend met het oog op een – mogelijk – latere periode waarin de oudere wilsonbekwaam is geworden
 - ▶ Algemene vragen bij ouderenmishandeling maar met name bij levenstestamenten betreffen de beïnvloeding door anderen en wils(on)bekwaamheid van de oudere zelf
-

Onvrijwillige opnemning in een verpleeghuis of Bopz-instelling

- ▶ Onvrijwillige opnemning in een verpleeghuis is mogelijk wanneer de rechter (of in spoed de burgemeester) dit beslist of wanneer het CIZ vaststelt dat de oudere zich niet buiten een verpleeghuis kan handhaven; het gaat dan om een ibs een RM of een art. 60 verklaring
- ▶ Van belang is dat er sprake is van een geestelijke stoornis bijv. dementie en deze stoornis gevaar veroorzaakt
- ▶ Van belang is medische verklaring van expert

Twee Verdragen

- ▶ VN Gehandicaptenverdrag in Nederland van kracht sinds 14 juli 2016 verplicht de Staat in art. 16 passende maatregelen te nemen tegen misbruik en te waarborgen dat de dienstverlening op het gebied van bescherming is toegesneden op leeftijd, sekse en handicap. Gehandicapten zijn personen met – langdurige – o.a. mentale of intellectuele beperkingen waardoor ze niet net als anderen goed kunnen participeren in de samenleving
- ▶ Inter-American Convention on Protecting the Human Rights of Older Persons (van kracht in Uruguay en Costa Rica) bepaalt in art. 9 hetzelfde maar iets uitvoeriger voor personen vanaf 60 jaar